

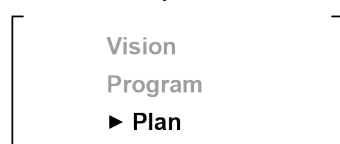

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads plan för studie- och yrkesvägledning 2020-2023

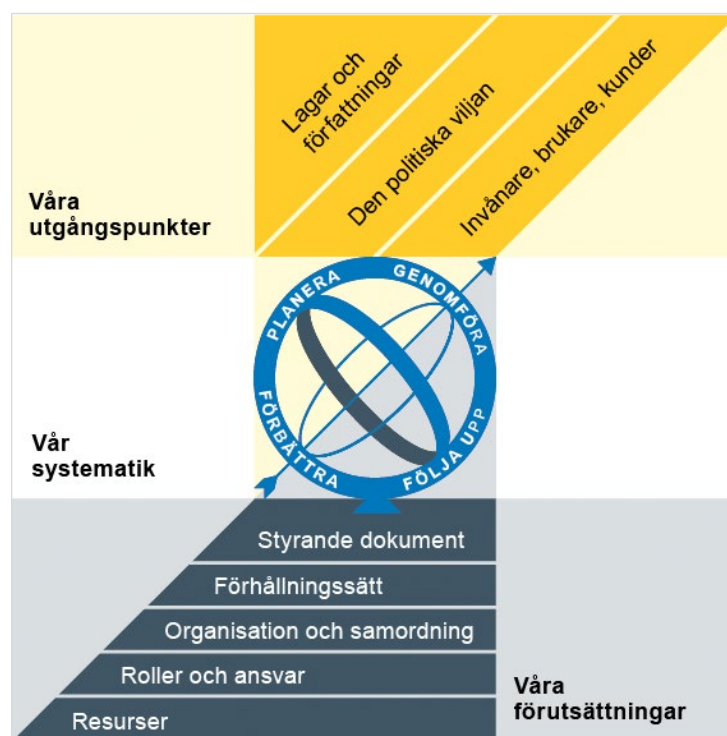
Likalydande för grundskolenämnden och
utbildningsnämnden

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

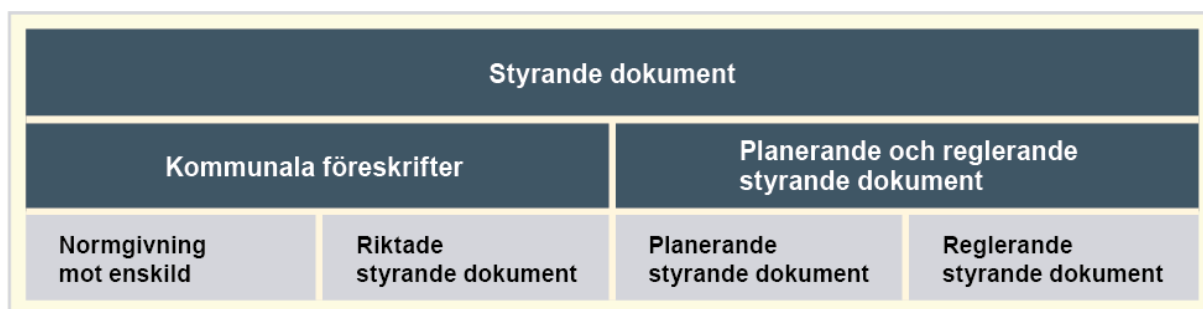

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan för studie- och yrkesvägledning 2020-2023			
Beslutad av: Utbildningsnämnden	Gäller för: Utbildningsnämnden	Diarienummer: UBN 0530/20	Datum och paragraf för beslutet: UBN 2020-09-22
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: 2020-2023	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Verksamhetschef för Vägledningscentrum
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid	3
Bakgrund	3
Tidigare beslut kring studie- och yrkesvägledning i Göteborgs stad	3
Koppling till andra styrande dokument	3
Stödjande dokument	4
Koppling till relevant lagstiftning	4
Uppföljning av denna plan	4
Planen	5
Studie- och yrkesvägledning i vid och snäv bemärkelse	5
Karriärkompetens	5
Jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering	5
Huvudmannens och rektors ansvar	6
Att styra och leda arbetet med studie- och yrkesvägledning	6
Personal och kompetens	7
Undervisning och samverkan: skola, utbildning och arbetsliv	7
Information inför val av studier och yrken	8
Vägledningssamtal	9

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med planen är att konkretisera de nationella målen för studie- och yrkesvägledning i vid och snäv bemärkelse och vad målen innebär för huvudman, rektor, lärare samt studie- och yrkesvägledare i kommunala grund- och gymnasieskolor i Göteborgs Stad.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för Utbildningsnämnden och Grundskolenämnden och omfattar kommunala grund- och gymnasieskolor i Göteborgs Stad.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2020-2023.

Bakgrund

Planen har tagits fram inom ramen för ett strategiskt ESF-projekt under perioden 2017-2019.

Tidigare beslut kring studie- och yrkesvägledning i Göteborgs stad

Kommunfullmäktige beslutade 2003 att ge Utbildningsnämnden i uppdrag att samordna studie- och yrkesvägledarnas uppdrag för grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt utveckla öppen verksamhet för ungdomar samt att hemställa att Göteborgsregionen, GR, samordnar kontakterna mellan skola och arbetsliv för grundskolan (Kommunfullmäktiges handlingar 2003 nr 5, dnr 839/01). Beslutet omfattar också att:

- Grundskolans prao-platser ska samordnas av GR (Praktikplatsen.se).
- Vägledningscentrums öppna verksamhet, Drop-in, ska vara ett komplement till den studie- och yrkesvägledande verksamheten i både grund- och gymnasieskolan samt vara öppen för elever och deras vårdnadshavare i de kommunala skolorna.
- Fristående skolor kan, genom avtal med Vägledningscentrum, erbjudas motsvarande tjänst som de kommunala skolorna.

Koppling till andra styrande dokument

Grundskolenämnden (2018). Förslag till mål och inriktningsdokument 2019.

Kommunfullmäktige, (2003). KF 2003-01-30, handling 2003 nr 5.

Utbildningsnämnden (2018). *Förslag till mål och inriktningsdokument*. 2019.

Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018-2026.

Kommunfullmäktige (2018). Reglemente för Utbildningsnämnden.

Stödjande dokument

ELGPN (2015). Tools No 6 Riktlinjer för utveckling, politik och system inom livslång vägledning.

Jämlikhetsrapporten, (2017). *Skillnader i livsvillkor i Göteborg*.

Skolinspektionen, Kvalitetsgransknings-rapport, (2013:5), *Studie- och yrkesvägledning i grundskolan*.

Skolinspektionen (HT 2015). *Regelbunden huvudmannatillsyn av grundskola för den offentliga huvudmannen Göteborgs kommun*.

Skolinspektionen (2019). *Studie- och yrkesvägledning i undervisningen på yrkesprogram i gymnasieskolan*.

Social resursförvaltning, (2014). *Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg*.

SOU 2019:4. *Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle*.

Stratigaki, M. (2014). *Gender equality – the key to a sustainable, smart and inclusive*

Koppling till relevant lagstiftning

Skollagen 2010:800. (SFS 2018:1368).

Skolverket. (2013). *Arbete med studie- och yrkesvägledning. Skolverkets allmänna råd*. Stockholm: Fritzes förlag.

Skolverket (2011). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Stockholm: Fritzes förlag.

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan samt förskolan och fritidshemmet, Lgr11*.

Skolverket 2011: *Läroplan för grundsärskolan, Lgrsär11*.

Skolverket (2013) *Läroplan för gymnasiesärskolan, Gysär13*.

Uppföljning av denna plan

Varje förvaltning ansvarar för att ta fram indikatorer för att följa upp målen som en integrerad del av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Förvaltningarna tar fram gemensamma och förvaltningsspecifika indikatorer. Indikatorerna följs upp årligen genom förvaltningarnas och skolornas verksamhetsberättelser.

År 2024 ska resp. nämnd utvärdera vilka effekter som arbetet med planen har lett till.

Planen

Planen utgår från nationella mål i skollagen och läroplanerna och omfattar rektors, lärares samt studie- och yrkesvägledares arbete. Varje förvaltning ansvarar för att ta fram indikatorer för att följa upp målen som en integrerad del av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Förvaltningarna ska ha gemensamma indikatorer samt förvaltningsspecifika indikatorer som berör den egna verksamheten.

Planen ska föregås av likalydande beslut i nämnderna som stöd för att elever i grund- och gymnasieskolor får en likvärdig studie- och yrkesvägledning.

Studie- och yrkesvägledning i vid och snäv bemärkelse

Skolverkets allmänna råd för arbete med studie- och yrkesvägledning (2013) definierar två olika områden av studie- och yrkesvägledning:

1) Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse: All den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter, det vill säga underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det handlar till exempel om praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation och aktiviteter för att utveckla elevens självkänedom. Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse omfattar rektors, lärares samt studie- och yrkesvägledares arbete.

2) Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse: Den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal, individuellt och i grupp. Här ges den enskilde eleven möjlighet att reflektera över sig själv i relation till olika framtidsvägar.

Tillsammans ska rektor, lärare samt studie- och yrkesvägledare ansvara för att eleverna förbereds inför att kunna göra väl underbyggda val gällande skola och arbetsliv.

Karriärkompetens

Genom studie- och yrkesvägledning förbereds elever för att göra väl underbyggda val. Det innebär kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ger möjligheter att hantera sina livsvägar när det gäller utbildning och arbete. Det innebär a) kunskaper om sig själv, b) kunskaper om omvärlden och c) kunskapen om att fatta välgrundade beslut och genomföra dem (Skolverket, 2013).

Jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering

För att eleverna ska utveckla kompetenser att göra väl underbyggda val behöver organisationen av studie- och yrkesvägledning i vid och snäv bemärkelse präglas av likvärdighetsprinciperna jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Jämlikhet innebär att alla individer har likvärdiga möjligheter att forma sina liv. Med tillgänglighet menas att alla individer, oavsett funktionsvariation, kan delta i olika verksamheter. Slutligen innebär icke-diskriminering att alla elever, oavsett

kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder möts utifrån sina förutsättningar och behov. Likvärdighetsprinciperna som här används i förhållande till studie- och yrkesvägledning är i linje med de målområden som lyfts i Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018-2026.

Huvudmannens och rektors ansvar

I Skolverkets allmänna råd för studie- och yrkesvägledning (2013) står att huvudmannen bör konkretisera vad de nationella målen innebär för den egna verksamheten. Vid beslut om organisation och resursfördelning bör huvudmannen säkerställa att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kan tillgodoses.

I Skolverkets allmänna råd för studie- och yrkesvägledning (2013) står att rektorn bör se till att det finns rutiner och metoder på skolan för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen i vid bemärkelse så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning. Rektorn ska också tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat på skolan mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem.

Respektive nämnd ser till att det finns rutiner och metoder för att kartlägga, planera, utveckla och utvärdera studie- och yrkesvägledningen utifrån individuella behov, allt i förhållande till likvärdighetsprinciperna jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

I texten som följer utgår rubrikerna från Skolverkets allmänna råd: Arbete med studie- och yrkesvägledning (Skolverket, 2013).

Att styra och leda arbetet med studie- och yrkesvägledning

Nationellt mål

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen (Skollagen 4 kap 3 §).

Göteborgs Stads mål

- Elevernas individuella behov av studie- och yrkesvägledning ska tillgodoses.

Målet innebär att elevernas individuella behov av studie- och yrkesvägledning i vid och snäv bemärkelse kartläggs och följs upp. Rektorer har en plan med tydlig ansvarsfördelning för hur rektor, lärare, elevhälsoteam och studie- och yrkesvägledare, var för sig och tillsammans, arbetar med studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse utifrån jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Det kompensatoriska perspektivet bildar utgångspunkt vid planering av verksamheten.

Personal och kompetens

Nationellt mål

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (Skollagen 2 kap 29 §).

Göteborgs Stads mål

- Varje skolenhet ska genomföra kompetensutvecklingsinsatser kopplade till studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse i förhållande till jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.
- All personal som anställs som studie- och yrkesvägledare ska vara behörig för tjänsten.

Målen innebär att berörd personal fortbildas inom jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering i förhållande till studie- och yrkesvägledning. Personalen deltar i arbetslivsrelaterade insatser, som till exempel utbildnings- och arbetsmarknadsmässor, arbetsplatsbesök och skolbesök. Studie- och yrkesvägledare är behöriga inom sitt yrke.

Undervisning och samverkan: skola, utbildning och arbetsliv

Elevers karriärkompetens

Nationellt mål

Utbildningen i skolan utformas så att den förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning (Skollagen 10 kap 2 §). Skolan ansvarar för att varje elev kan ta ställning till fortsatt yrkesinriktning och göra väl underbyggda val (jfr Lgr11 kap 2.2; Lgrsär11 kap 2.2; GY11 kap 2.4; Gysär13 kap 2.4).

Göteborgs Stads mål

- Studie- och yrkesvägledning ska göra det möjligt för eleven att, utifrån sina förutsättningar, tillägna sig karriärkompetens för att kunna göra väl underbyggda val inför studier och yrken.

Målet innebär att elever förstår hur kön, etnicitet och social bakgrund påverkar deras yrkesval och studier. Eleverna känner till var de hittar information om studier på gymnasienivå och högre nivå, var de hittar information om olika yrken och vad som påverkar deras val inför studier och yrken. Gymnasieelever har kännedom om hur de söker arbete, formulerar en ansökan och förbereder sig inför anställningsintervju. Likaså ökar elevernas självkännedom och de kan fatta väl underbyggda beslut och genomföra besluten.

Praktisk arbetslivsorientering, prao

Nationellt mål

Huvudmannen ansvarar för att praktisk arbetslivsorientering (prao) anordnas för alla elever under sammanlagt minst tio dagar från och med årskurs 8. Syftet med prao är att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför kommande studie- och yrkesval (Skollagen 10 kap 8 a §).

Göteborgs Stads mål

- Huvudmannen ska se till att alla elever får sin lagstadgade praoplats. Särskild hänsyn tas till elever med särskilda behov.
- Prao ska vara en integrerad del i undervisningen.

Målen innebär att alla elever erbjuds praoplats och eleverna får arbetslivskontakter. Prao integreras i undervisningen på skolan och utmanar traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund i förhållande till studie- och yrkesval.

Samverkan

Nationellt mål

Skolan ska utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning och att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning (Lgr11 kap 2.8). Skolan ska samverka med de olika skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna och samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildning och för vidare studier eller yrkesverksamhet (Gy11 kap 2:4).

Göteborgs Stads mål

- Det ska finnas en strukturerad och aktiv samverkan mellan skolformer, mellan skolan och arbetslivet, mellan skolan och det omgivande samhället som en del i studie- och yrkesvägledningen. Det ska också finnas en strukturerad och aktiv samverkan mellan skolan och vårdnadshavarna.

Målet innebär att personalens aktiva samverkan mellan skolformer, med samhälle, arbetsliv och vårdnadshavare erbjuder eleverna en utbildning av hög kvalitet så att de kan göra väl underbyggda val kring studier och yrken.

Information inför val av studier och yrken

Nationellt mål

Varje kommun ska informera om de nationella programmen samt om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år (Skollagen 15 kap 8 §).

Göteborgs Stads mål

- Alla elever ska, kontinuerligt under hela sin skoltid, erbjudas en allsidig, opartisk, tillförlitlig och tillgänglig information om utbildning, yrken och arbetsmarknad som är anpassad efter individuella behov.
- Alla elever i aktuella årskurser ska delta i och arbeta med utbildnings- och arbetsmarknadsmässor som till exempel Future Skills och Gymnasiemässan.
- Från och med årskurs 6 ska samtliga klasser besöka Drop In.

Målen innebär att elever systematiskt får allsidig, opartisk, tillförlitlig och tillgänglig information inför sina studie- och yrkesval av lärare och studie- och yrkesvägledare. Informationen utgår ifrån elevens behov och präglas av jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Vägledningssamtal

Nationellt mål

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning (Lgr11 2:6). Studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke (Gy11 2:6).

Göteborgs Stads mål

- Genom Vägledningscentrum ska alla elever i Göteborgs Stads kommunala skolor få tillgång till likvärdig, oberoende och professionell studie- och yrkesvägledning.
- Elever som överväger att avbryta sin gymnasieutbildning ska erbjudas samtal med studie- och yrkesvägledare.
- Nyanlända elever i grundskolan ska erbjudas samtal med studie- och yrkesvägledare inför det att individuella studieplaner upprättas.

Målen innebär en studie- och yrkesvägledning som präglas av jämlikhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Studie- och yrkesvägledningen i snäv bemärkelse utmanar elevens föreställningar om yrkesval och studier och ger vidgade perspektiv.

Skolenheterna samverkar med Vägledningscentrum och elever i kommunala grund- och gymnasieskolor har tillgång till vägledningssamtal med studie- och yrkesvägledare.